

ELŐFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Egy évre	180 Lei.
Fél évre	90 Lei.
Egy negyed évre ...	45 Lei.
Egy óra	15 Lei.

Hirdetések árszabás szerinti
díjazás mellett vétetnek fel.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és Csanádi Egyesült Vas-
utak palotájában.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Vállalat
Bulevardul Regele Ferdi nand I.
(József főherceg-ut) 22. szám.

TELEFON-SZÁM 151.

ARAD, 1921.

∞ ∞ Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF. ∞ ∞

Kedd, november 22.

Trancu-Jasi miniszter Aradon.

(Népgyűlés a Munkás Otthonban. — A munkáspénztár rendelőjének és gyógyszertárának felavatása.)

Szombat délután érkezett Aradra Grigorie Trancu-Jasi közmunkaiügyi miniszter, akinek fogadtatására a vasúti állomáson Radu Panca prefektus, dr. Robu János főpolgármester, dr. Beles Jenő alispán, Gritta Ovidiu rendőrprefektus, lovag Reu Illés Sigurancia főnök, Calareseanu erdélyi munkaiügyi felügyelő, Popescu és Nitescu aradi munkaiügyi felügyelők, Loránt József munkáspénztári igazgató és Conea munkáspénztári igazgató orvos jelennek meg. A miniszterrel érkezett Barbu Voinescu államtitkár, dr. Bredianu munkaiügyi vezérigazgató, Cernatescu ezredes munkaiügyi központi felügyelő és Stanescu miniszteri pöszolátai főnök. A vasutnál Popescu munkaiügyi felügyelő üdvözölte a minisztert, aki az üdvözlésre meleg szavakkal válaszolt.

A miniszter délután 6 órakor a Munkás Otthonba haladt, ahol a minisztert már több száz munkás várta. A munkásság nevében Makkai Dénes pártvezetőségi tag üdvözölte a minisztert és kérte, hogy a vasárnap átnyújtandó memorandumokat fogadja jóindulattal. Ezután Trancu Jasi miniszter beszédet intézett a megjelent munkásokhoz. Beszédében hangoztatta, hogy eddig is igen sokat tehetett már a munka érdekében. Az egészségügyi intézkedéseket fejlesztette és két igen fontos törvényt hozott: a sztrájk törvényt és a szervezetek működésére vonatkozó törvényt. Ez utóbbi törvényre vonatkozólag megjegyezte, hogy annak azért szükséges, hogy a munkásért mint szervezetekbe tömörült egység érdekeit gazdasági szempontból megvéddesse, azonban a szervezeteknek politikáik nem szabad. Törvényeink meghozásánál mindenkor a szponzignak munkásság és az a szempont, hogy a munkásság és a munkaadó töke között a közéletet megtartsa. Figyelmeztette a munkásságot arra, hogy ne térjen soha a szélső bal felé, aminthogy ő mindenkor meg fogja védeni a szélső jobb ellen. Ezután kitért még az aradi nyomdászok sztrájkjára és párhuzamba állította Románia és Bécs nyomdaiparát. Kifejtette, a miniszter, hogy Bécs erős konkurrenciájával szemben nagyon kell vigyáznunk arra, hogy árunk ne legyenek olyan magasak, hogy a külföld ennek következtében nyomdánk munkáival ne lássa el. Elmondotta a miniszter, hogy a bécsi nyomdák nagy mennyiségben nyomnak francia, olasz, román és szláv könyveket is. A miniszter beszédét dr. Beles Jenő alispán tolmácsolta a munkásságnak magyar nyelven.

Vasárnap délelőtti ünnepélyes keretben köztől szentelték fel a munkásbiztosító ujonnan berendezett aradói rendelőjét és gyógyszertá-

rát. Dr. Botis Tivadar szemináriumi igazgató misét celebrált és ezután szentelt vízzel felavatta a termet. A mise után Loránt József a munkásbiztosító pénztár igazgatója és dr. Cornea igazgató főorvos mondottak beszédet, végül Trancu Jasi miniszter a nap jelen-

A külföldön beszűntették a leu jegyzését.

(Az átutalás betiltásának következménye. — Miért zárolták a külföldi követeléseket?)

A leu kurzusának nagyfokú esése tudvalevőleg arra indította a pénzügyi kormányt, hogy betiltassa a külföldi átutalásokat. A betiltás a valuta spekulációval és a párisi hamis deviza manőverrel van összefüggésben. Ennek a betiltásnak az lett a Budapestben, sem Bécsben, Berlinben és Frankfurtban nem jegyezték és a bankok megszüntették bucarestii kifizetéssel az üzleteket. A pénzügyi kormány azt is elrendelte, hogy Romániában zárolják a külföldi követeléseket, sőt zár alá vették a román állampolgárok külföldi követeléseit is. Ez természetesen nagy konsternációt keltett a budapesti bankok körében és a tőzsdén. Ez a múlt hét keddjén történt, de szerdán Budapestben már jegyezték a bucarestii kifizetést és a tőzsde vezetősége azt javasolta, hogy az állami jegyintézet és a bankok zavartalanul bonyolítsák le a bucarestii valuta üzleteket. Ennek a feloldó intézkedésnek az az előzménye, hogy a bucarestii francia követeléseket nyújtott át Take

Névszerinti szavazás.

Miért késik a gázgyár megváltása.

A gázgyár megváltásának régen vajudó ügye már úgy látszott, hogy befejezéshez közeledik. Dr. Angel István polgármester budapesti tartózkodása alatt egybeszegt kötött a Világítási és Erőátviteli Részvénytársasággal, amely szerint a gázgyár 600 ezer lei megváltási díj ellenében Aradváros tulajdonába megy át. A városi tanácsnak dr. Angel előterjesztette az egybeszegt, amelyet a tanács tagok egyhangulag tudomásul vettek. A 600 ezer leit a városnak november 1-én kellett volna lefizetni, de ezt nem tehetette meg, mert csak miniszteri jóváhagyás esetén utalhatta volna át az összeget. A miniszteri jóváhagyás azonban nem érkezett meg, még pedig azért, mert is terjesztették fel a tanácsnak határozatot a belügyminiszterhez. A felterjesztés azért nem történhetett meg, mert Radu Panca prefektus ragaszkodott a törvényintenciójához, amely szerint olyan esetekben, amikor a város finanszírozásának érdekében a városi tanács csak névszerinti szavazással dönthet, a tanács a határozatot pe-

tőségéről beszélt hosszasan és megköszönte az üdvözléseket. Vasárnap délben a miniszter tiszteletére a Fehér Keresztben bankett volt. Ezután a miniszter nagy kísérettel a Kulturpalotába ment, ahol megtekintette a képtárat és a muzeumokat. Este hét órakor a miniszter tovább utazott Timisoarára, ahol ma egy szanatórium felszentelésének ünnepélyén vett részt.

Jonescu külügyminiszternek, aki a távollevő Titulescu pénzügyminisztert helyettesíti s ebben a francia kormány tiltakozott az átutalások megszüntetése ellen. A francia követen kívül más államok követi is hasonló demarsot intéztek a kormányhoz. Demarsot arra indította a pénzügyi kormány, hogy módosítsa rendeletét s főképen a külföldiek letéteinek letiltására vonatkozó rendeletét módosítsa. A bucarestii szakkörök azonban ellenállásra akarják bírni a kormányt. Azt hangoztatják, hogy a leu jegyzésének megszüntetése a külföldi tőzsdéken csak hasznára lehet Romániának. A zár alá vett külföldi letétek összege három milliárd leit tesz ki s ez az összeg sokkal többet javíthat a román valután, mint a leu további jegyzése. A kormány végre azonban döntött a fontos kérdésben, hanem előbb bevárja Titulescu pénzügyminiszter párisi fontos tanácskozásait s ezután a pénzügyi szakemberek bevonásával alaposan fogja tanulmányozni a kérdést.

dig nem névszerinti szavazással hozta meg. Valószínű, hogy a napokban újra összeül a városi tanács és névszerinti szavazással fogadja el a gázgyár megváltására vonatkozó előterjesztést.

A rendőrség állít ki utlevelet.

Az aradi államrendőrséghez megérkezett a belügyminiszteriumtól az egységesítési rendelet. A rendelet szerint Arad hat rendőrkerületre lesz beosztva. Minden kerületben egy komisszárius, 2 subkomisszárius, 2 detektív, 1 nyilvántartó és 1 iktató fog működni. A rendőrség központjában működik a közigazgatási osztály, a nyomozó és a nyilvántartó osztály. Az egységesítő rendelet közli az aradi rendőrség tisztjeinek és hivatalnokainak a kinevezését is. A rendelet értelmében ezentúl aradi lakosok részére az utleveleket a rendőrség állítja ki. Gritta Ovidiu, aki elsőosztályú rendőrprefektus lett, intézkedett hogy az utlevelek kiállításra gyorsan történjenek. Ujításra is, hogy az összes adminisztrációs ügyeket a prefektural igazgató végzi,

aki Andrescu jassii rendőrtisztviselő.

Felmentették az aradi diákokat

BUCURESTI. A szeptember 7. hadtest haditanácsa által szeptember elején elítelt 83 tanuló közül Leityényi József, Pálfi Endre, Basch István, Holló István, Erdődy András, Fleischer György, Elemér Gyula és Berner József felebberést jelentett be. Mindezek 1—2 évi börtönre voltak ítélve. A bucarestii felülvizsgáló tanács csütörtökön ítélkezett ebben az ügyben és az eljárást újabb eljárás elrendelése nélkül megszüntette s elrendelte, hogy a tanuló azonnal helyezkedjenek szabadlábra. A helyettesítő Homirceanu ezredes ügyvéd, Baltaretu N. százados, Teodorescu N. hadnagy védtek. A végkép felmentett aradi diákokat Sibiuiban nyomban szabadlábra helyezték és már megérkeztek Aradra.

Ki a bérbeadó bizottság elnöke?

Ismeretes az a vita, amely a lakásbérbeadó bizottság elnöki székének betöltése körül keletkezett. A bérbeadó bizottság eddigi elnöke, Orezeanu Romulus táblabíró volt, aki a legutóbbi tárgyalásig a bizottság tárgyalásait vezette is. Az egyik legutóbbi ülésen megjelent dr. Popoviciu Sever táblabíró és a bizottság ülésének vezetését át akarta venni hivatalosan arról értesítette, hogy a cluji belügyi reszort őt bizta meg a bérbeadó bizottság elnöki tiszttel. Orezeanu táblabíró azonban tekintettel arra, hogy ebbe az állásába a belügyminiszterium nevezte ki, csak a belügyminiszterium felmentése után hagyja el az állását. Orezeanu táblabíró most Bucurestibe utazott és úgy értesülünk, hogy különböző ügyek intézésén kívül egy a lakáshivatal átszervezésére vonatkozó javaslatot is fog betervezni. Az érdeklődtek körében most nagy érdeklődéssel tekintenek Orezeanu táblabíró visszaérkezése elé. Most el fog dőlni végre, hogy ki fogja vezetni ezután a lakásbérbeadó bizottság tárgyalásait.

Ujabb járványos betegségek.

A városi orvosi hivatalnál a hónap első felében 64 sarlach és 9 tüszű beteg jelentettek be. Dr. Cucu Vazul városi főorvos holnap délután 5 órára értekezletre hívta össze az összes aradi orvosokat. Az értekezletnek főpontjai a következők: a járványok leküzdése, tudományos előadók tartása, orvosai könyvkiadó társulat megalakítása, az aradi orvosok egyesületének részvétele a királyi fogadtatásánál, az orvosi testület törvénytervezetének megbeszélése. A főorvos felhívja az összes aradi orvosokat, hogy az értekezleten délután 5 órára az értekezleten a városi orvosi hivatalban jelenjenek meg.

„Tetszik különlegességi magyar cigaretta?”

(Leleplezett aradi dohányosempészek.)

Tegnap az egyik kávéházban Heller Adolf foglalkozás nélküli pincér sorra járta a kávéházi asztalokat és magyar gyártmányú különlegességi cigarettákat kínált megvételre. Két száz-száz cigarettát tartalmazó dobozt megvételre kínált egy hatóságí személynék is, akiről Heller nem tudta, hogy kicsoda. Ez Hellertől megkérdezte, hogy van-e sok cigarettája még ezenkívül. Heller megörült, hogy jó üzletet köthet és elárulta, hogy van még harmincezer cigarettája egyik aradi szállodánál. A hatóságí személy értesítette az esetről felettesét, akivel együtt mentek ki a vasút mellett levő Kardos féle szállodába. A szálloda tulajdonosát vállaltóra

fogták, aki bevallotta, hogy ő bírta meg Hellert azzal, hogy Magyarországból különlegességi cigarettát és dohányt csempészen és ő is financirozta a csempészetet. A nyomozás során meg is találták a csempészt dohány neműeket, mintegy tizenötezer darab kész magyar gyártmányú különlegességi cigarettát és hetvenkilenc doboz purzicsán dohányt. Ugy Heller Adolfot, mint megbízóját Zuckerberger Hermannt, a Kardos-féle szálloda tulajdonosát előállították. A talált dohányneműeket elkobozták. A pénzügyminiszter kiküldöttje ezenfelül Zuckerbergert 29 ezer lei pénzbírságra ítélte, amit az rögtön le is fizetett.

Irodalom és művészet.

Színházi előadások.

Amíg a lapok nem jelentek meg, több érdekes eseménye volt a városi színháznak. Ezek közül első helyen áll Molnár Ferenc világhírű vígjátékának, az „Óráög”-nek ötvenedik előadása, amelyben zsúfolt nézőtér gyönyörködött. Faragó Rezső aradi bankigazgató szellemes konferansza előzte meg az előadást amely nem emelkedett a jubilaris előadás megkívánáltnál. Általános kedvetlenség készületlenség uralkodott a színpadon. Egyedül a címszereplő Szendrey Mihály, aki Aradon 38-szor játszott Molnár ragyogóan szellemes színpadi alakját, illeszkedett bele a műbőbe. A közönség a darab finomságában gyönyörködött. Bántóan hatott hogy a felsőbb régiók közönsége túltette magát az ilyen szabályain és oly hangosan viselkedett, hogy zavarta az előadás menetét. Az ügyeleles rendőroknak erélyesen kellett volna fellépniök a rendezárokkal szemben. — A színház új bonvivánja, László Andor az elmúlt héten két új szerepben mutatkozott be: a Kék mazur férfi főszerepében és a Stambul rózsája Achmed-jében. A közönség szeretetbő fogadta a rokonszenves fiatal művészt aki szépen énekel és illuziót tud keltetni. A két operett-előadás a régi előadások nível állt. (Ky.)

A színtársulat vasárnapig a román társulat vendégszereléséig a következő időben tartja előadásait: Kedden délután 5 és fél órakor B. bérletben Bibliás ember. Szerdán délután 6 órakor bérletszűnet, ifjusági előadás: Buzavirág (olcsó helyárrakkal.) Csütörtökön délután 6 órakor C. bérletben újdonság itt először Sylvio lovag, színmű. Pénteken délután 5 és fél órakor A. bérlet Tyrón Sylviaival: Faust. Szombaton délután 5 órakor bérletszűnet: Offenbach. László Andor fellépével olcsó helyárrak, ifjusági előadásul. Vasárnap délután 3 és fél órakor: Lotti ezredesei. Vasárnap este 8 órakor B. bérlet: Mánás Miska. László Andor fellépével.

Sylvio lovag. Bárd Oszkár hatalmas színművének lesz a bemutatója C. bérletben. A darab mindenütt nagy sikerrel kerül színpad. A bemutató délután 6 órai kezdéssel lesz. A főszerepeket Csige Böske, Zilahy Irén, Keleti Gizi, Gömör Emma, Mészáros Darvas Selmeczy, Kallós, Sipo és Ács játszák.

* Buzavirág. Bus Fekete László kiváló színműve holnap szerdán délután 5 órai kezdéssel kerül színpad olcsó helyárrakkal a főszerepekben Harmath Józsa Keleti Gizi, Tibor Lórá, Sipo, Kallós, Gyarmatiné Mészáros és Ács.

* Pénteken délután 5 és fél órai kezdéssel kerül színpad Faust Gounod operája Tyrón Sylviaival Margit szerepében míg a többi szerepeket Faust (Ocskay) Mephisto (Róna), Siebel (Halmos Mici) éneklék.

* Haladás előadás. A Modern Kabaré zsúfolt termében folyt le a szombat délutáni előadás, amelyet Rónay Ida kedves szavalaival nyitott meg. A műsor egyik számát egy jeles aradi cigányzenekar operagyűvelege foglalta le. Bartha Armin művész a gyorsszobrászat négy kacagató agyagkarikatúráját mutatta be. — Wuchelich János elektrotechnikus — pedig villamos látványosságokkal kedveskedett a közönségnek. S ha még Melicher Irén szavalaival is méltóképen megdicsérjük ráterhetünk a műsor legkiválóbb számára: Sipo Zsigmond színész művészileg recitált gyönyörű szavalaival. A közönség hossz-sza tapssal üdvözölte a jeles szavalt. Szombaton már a Kulturpalotában fog lezajlani a Haladás előadása

* Az Apolló és Uránia színház műsora. Az Apolló és Uránia színház hétfőn elsőrangú műsort mutatott be. Az Apollóban a „Megvásárolt asszony” című 4 felvonásos szentimentális dráma került bemutatásra melynek főszerepében Alice Brady a közkedveit bájos amerikai művésznő brillírozott. Az Uránia-színház hétfői újdonsága a „Sirálylélek” című 5 felvonásos dráma amelynek meséje rendkívül eredeti és lebilincselő. A főszerepben a leghíresebb francia művésznők és művészek játszanak. Mindkét kiváló műsor a Palhé filmgyár márkáját viseli, melynek kiválósága hogy a közönség mindig páratlan érdeklődéssel méltatja. Az Apolló és Uránia színház a kiváló műsorokat még kedden tartja műsoron.

* A gályarab nagyszabású kalandordráma bemutatója az Apollóban péntektől kezdve kerül bemutatásra. Honore de Balzac híres regénye után filmre írta és a főszerepet játsza. Wegener Pál-Wegener Pálnak ez a mindvégig rendkívül érdekesítő, sőt hatalmasan izgalmos filmje mindenütt ahol csak bemutatásra került, a legnagyobb tetszés és elismerést aratta.

Közgazdaság.

A valutapiac.

Aradi kurzusok: Dollár 158, márka 72, sokol 1.40, dinár 1.90, magyar korona 21, osztrák korona 6, bulapesti kifzetés 5.35, bécsi kifzetés 33.

Zürich: Berlin 192.5, Newyork 531, Milano 2210, Prága 560, Budapest 57.5, Zágráb 170, Varsó 17, Bécs 19, lebélyegzett osztrák korona 12.

Budapest: Napoleon d'Or 2950, dollár 915, márka 363, lira 3600, osztrák korona 16.25, leu 593, sokol 958.

A bécsi tőzsde ma zárva volt.

A szerkesztésért:
KÁROLY JÓZSEF
felel.

NYILTTÉR.

Az ezen rovat alatt közöltékért nem vállalunk felelősséget.

Értesítés! Mindazon rossz-sz. akaratú hírességekkel szemben mintha én üzletemet el, vagy átadtam volna, kijelentem, hogy modernül berendezett

női fodrász-üzletemet

továbbra is fenntartom és személyesen tovább vezetem, miért is kérem igen tisztelt pártfogóim mindenkori támogatását. Teljes tisztelettel:

ARTHUR GALLIK
Coifeur de dame — női fodrász, Piata Avram Iancu 20. 11244

Radio Hirdetési Iroda 1531.

METEOR Palagyár R.-T.

Fugyivásárhely, (Biharmegye).

Ajánlja elsőrangú Hatszék-gépen készült cellulose-mentes asbest palagyártmányait. A jelenkor elismerten legjobb fedőanyaga: tűzbiztos, tartós, könnyű és tetszetős. 4096

Máté Mihály

„A ESCULAP”

Orvosi műszertára, Cluj, Strada

:: N. Jorga (Jókai-u.) 2. szám. ::

Teljesen komplett, nagy raktárt tart az összes orvosi műszerekből, gummárú, betegápolási cikkek, Record stb. tesckendőkiből. 4461 Recordot cserél, javít. oo

Tessék árajánlatot kérni!

Szolid árak!

Ön köhög?

Keresse fel azonnal a

Csokoládé - Királyt
Strada Metlanu (Forray-utca) 2a. szám. és vásároljon valódi „Eibis” és „Méh-méz” cukorkát. 4519

Bucuresti

ügynökség különféle szakmában képviselőket keres. Elsőrendű referenciákkal szolgál. Szives ajánlatok KELET hírlapirodába „Szolid” jelige alatt kéretnek. 11110

Szöllőoltványok, amerikai alanyvessző

garantált fajtisztá kapható:

CASPARI FR.-nél Medgyesen.
Tessék árjegyzéket kérni! 4282

A Szegedi BIRÓ-féle

„CARMEN” csokoládé csemege minden jobban kapható. Gyár: Arad-Szeged. :: Főlerakat: Bukarest.

ARADON és a Hegyalján

vásárolunk 4505

törkölyt és seprőt

Weiszberger Sámuel Utoda

Arad, Bulv. Regina Maria 5. (Andrássy tér)

Nagyobb mennyiségű

98° kénsav érkezett!

Jutányos árban kapható

MAYER RICHARD és TÁRSA

cégnél, 11411

ARAD, PIATA AVRAM IANCU
(Szabadság-tér) 18 sz.

Viszketeg, sömör, bőrkiütés

esetén vásároljon egy tégely közmert Dr. Fleisch-féle 4058

SCABOFORMOT

hatása biztos, szagtalan, a ruhát nem piszkítja. Próbátégely 8 Lei, nagy tégely 12 Lei, családi tégely 20 Lei. Hozzávaló Scaboform hűtő por 4 Lei. Kapható minden gyógyszerboltban. Főraktár viszont eladók részére is. — Kalm Imre Angyal gyógyszer-tára (volt Ring) Arad, Calea Banatului I. (Asztalos S.-u.) (Szabadság-tér) sarok.

„Szorfele” 160

GLADYS' SHOE CREAM

THE BEST 4406

az előkelő világ cipőkrémje

Aradi lerakat: Szemző Ármin, telefon 5-92

Gyártja: Herczeg Géza, Cluj (Kolozsvár)

„SAXONIA” géphajtószipjak.

Karres Sámuel és fiai

bőr- és géphajtószipgyárak Medias-Medgyes.

Különlegesség: bajos és komplikált indításokhoz, főindításokhoz, dynamógépekhez, kupalaku korongokhoz, stb. való hajtószipjak minden méretben.

Minden géphajtószip „SAXONIA” bélyegzőnket mutatja, nedvesen nyújtott, iránnyadó géppünkön majdnem a megerhelés határáig megvizsgáltattott és a saját bőrgyárunkban gyártott, legjobb anyagból készítettelt.

„SAXONIA” hajtószipjaink a legújabb műszaki tapasztalatok alapján és sok évek óta működő szakértő vezetése alatt készültek és minden, még a legértékesebb külföldi gyártmányokkal legalább egyenértékűek.

Keresünk minden nagyobb helyen képviselőt a műszaki szakmából. 4283

